

SUBIECTUL I (24 puncte)

Studiază sursele și realizează sarcinile propuse.

SURSA A.

„Campaniile lui Alexandru cel Mare au deschis omenirii noi perspective care au dus pe plan filosofic la ideea unității „întregii lumi”, la concepția unei societăți unitare cel puțin sub aspect politic și cultural. (...) dacă sub aspectul populației, statele componente ale imperiului clădit de Alexandru rămân eterogene, sub aspectul civilizației și culturii, prezintă surprinzătoare elemente unitare. Ca limbă oficială a întregului imperiu se impune elina (...) Unitatea politică – de nuanță monarhică – și cea culturală – de factură greacă – ce caracteriza structura noului stat făurit de Alexandru, este cunoscută în istorie sub numele de „elenism” (...) Statul creat de Alexandru, unitar sub aspect politic, a fost acela care a ușurat din punct de vedere economic schimburile comerciale frâmate până atunci de tendințele locale, iar, din punct de vedere cultural, aderarea la spiritualitatea greacă. Cine accepta elenizarea – inclusiv „barbarul”, avea un loc de egal în noua patrie în care cetățenia nu mai era un privilegiu al nașterii, ci o legătură social-politică.”

(Vladimir Hanga, *Alexandru cel Mare*, București, 1974, p. 3)

SURSA B.

„De-a lungul istoriei, puține personalități au stârnit atât de mult interes și fascinație ca Alexandru cel Mare (356–323 î.Hr.). În cuceririle sale, regele macedonean a ajuns până în India, a străbătut mii de kilometri prin lumea cunoscută și i-a învins pe puternicii persani. Dar imperiul lui Alexandru cel Mare nu a supraviețuit morții premature a cuceritorului său: generalii săi au împărțit vastul teritoriu și din noile lor regate au inaugurat epoca elenistică. În cele trei secole pe care s-a întins această perioadă, cultura și civilizația greacă s-au răspândit în întreaga lume, iar teritorii atât de eterogene precum Mesopotamia și Egiptul au fost elenizate. O fuziune de culturi care, fără îndoială, a îndeplinit visul de universalitate al lui Alexandru”.

(*Alexandru cel Mare și elenismul, Moștenirea cuceritorului macedonian*, București, 2023, p. 3, Vol. 5.)

Nr.	Item	Punctaj	
		L	L
1	Explică, în baza surselor, termenul <i>elenism</i> . _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
2	Determină, în baza sursei A, două perspective deschise omenirii de către Alexandru Macedon. _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
3	Descrie, în baza surselor și a cunoștințelor obținute anterior, consecințele economice ale creării Imperiului Macedonean. _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
4	Compară opiniile expuse de autori privind impactul cultural, produs pe teritoriile cucerite de Alexandru Macedon. Argumentează răspunsul cu trimitere la surse. _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6
5	Exprimă-ți argumentat opinia referitoare la importanța istorică a universalității lumii, create de Alexandru Macedon. _____	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6

SUBIECTUL al II-lea (22 de puncte)

Studiază sursa și realizează sarcinile propuse.

„Crescut și educat la Constantinopol – capitala mai multor civilizații, intersecția numeroaselor religii, limbi și culturi – Cantemir a absorbit, pe de o parte, înțelepciunea rafinată, diversitatea și policromia Orientului, iar pe de alta – cărturăria savantă, cunoștințele enciclopedice și logica raționalistă a Occidentului. Anume această simbioză l-a format pe Dimitrie Cantemir – primul savant integraționist european. Lui îi aparține pionieratul în *scrierea unor lucrări fundamentale de istorie politică, socială și spirituală a Principatului Moldav și Imperiului Otoman*, care timp de un secol au fost cărțile de căpătâi ale câtorva generații de savanți europeni. [...] Pentru primă dată, în fața științei istorice europene a fost prezentată istoria unor țări și a unor popoare puțin sau deloc cunoscute. Meritul lui Dimitrie Cantemir e că le-a descris complex, acumulând atât cunoștințe vaste despre plasarea lor geografică, natura, rezervele naturale, gospodărie, cât și date despre societate, structura ei demografică, caracteristica trăsăturilor specifice ale poporului, obiceiuri și tradiții. Cele menționate ne permit să-l considerăm pe Dimitrie Cantemir unul dintre fondatorii științei etnografice europene. [...] Îmbogățind știința europeană cu date noi despre Orientul Apropiat, savantul-enciclopedist a adus concomitent o contribuție inestimabilă la dezvoltarea culturii muzicale a Imperiului Otoman”.

(Victor Țvircun, *Moștenirea istorică a lui Dimitrie Cantemir și contemporanietatea*, în Revista de Știință, Inovare, Cultură și Artă „Akademos”, nr. 4 (11), 2008, p. 37)

Nr.	Item	Punctaj	
		L	L
1	Identifică în sursă două domenii de activitate a lui Dimitrie Cantemir.	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
2	Alege din sursă, două caracteristici specifice popoarelor, descrise de Dimitrie Cantemir(în lucrările sale) cu caracter etnografic.	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
3	Determină contextul istoric care a influențat educația lui Dimitrie Cantemir. Argumentează răspunsul cu trimitere la sursă.	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
4	4		
4	Explică sintagma : <i>scrierea unor lucrări fundamentale de istorie politică, socială și spirituală a Principatului Moldav și Imperiului Otoman</i> . Argumentează răspunsul cu trimitere la opere, semnate de Dimitrie Cantemir în acest sens.		

		L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6
		7	7
5	<p>Appreciază rolul lui Dimitrie Cantemir în istoria universală. Argumentează răspunsul.</p>	L	L
		0	0
		1	1
		2	2
		3	3
		4	4
		5	5
		6	6

SUBIECTUL al III-lea (19 puncte)

Studiază harta și realizează sarcinile propuse.

Nr.	Item	Punctaj	
1	<p>Numește un proces istoric pentru care, harta propusă, servește ca sursă de informare. Argumentează răspunsul cu trimitere la hartă și la cunoștințele obținute anterior.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
2	<p>Determină principalele doctrine religioase și teritoriile unde au reușit să se răspândească. Argumentează răspunsul cu trimitere la hartă și la cunoștințele obținute anterior.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
3	<p>Formulează, în baza hărții și a cunoștințelor obținute anterior, o consecință economică sau culturală a procesului istoric propus pe hartă.</p> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	L 0 1 2 3 4 5	L 0 1 2 3 4 5

SUBIECTUL al IV-lea (35 de puncte)

Studiază sursele A-D.

Sursa A: „Având în vedere trecutul milenar al poporului nostru și statalitatea sa neîntreruptă în spațiul istoric și etnic al devenirii sale naționale; Considerând actele de dezmembrare a teritoriului național de la 1775 și 1812 ca fiind în contradicție cu dreptul istoric și de neam și cu statutul juridic al Țării Moldovei, acte infirmate de întreaga evoluție a istoriei și de voința liber exprimată a populației Basarabiei și Bucovinei(...): Proclamă, solemn, în virtutea dreptului popoarelor la autodeterminare, în numele întregii populații a Republicii Moldova și în fața întregii lumi: Republica Moldova este un stat suveran, independent și democratic, liber să-și hotărască prezentul și viitorul, fără nici un amestec din afară, în conformitate cu idealurile și năzuințele sfinte ale poporului în spațiul istoric și etnic al devenirii sale naționale”.

(Extras din *Declarația de Independență a Republicii Moldova*, 27 august 1991)

Sursa B: „Drept punct de plecare pentru dezideratul independenței a servit, în plan politic și juridic, Declarația Suveranității RSS Moldova, din 23 iunie 1990. Acest document avea la bază setea de libertate a militanților cunoscuți și anonimi ai rezistenței antisovietice din toată perioada de existență a RSS Moldovenești, precum și revendicările mișcării democratice naționale care a luat avânt la sfârșitul anilor 80 ai secolului trecut.(...) Declarația de Independență este Actul fondator–unic, fundamental, suprem și consensual–al Republicii Moldova, ca subiect deplin al dreptului internațional, este piesa de rezistență instalată la baza edificiului statului de drept, reflectând și reprezentând, în egală măsură, interesele tuturor cetățenilor săi”.

(Gheorghe Cojocaru, *Mișcarea democratică națională și declararea independenței Republicii Moldova*, în *Akadememos*, nr. 3 (22), septembrie 2011, p. 9-11)

Sursa C: „Pe 2 martie 1992 forțele separatiste din raioanele din stânga Nistrului au atacat forțele de ordine ale Republicii Moldova, iar aceste operațiuni s-au transformat într-un război real. Confruntările militare din primăvara-vara anului 1992 au implicat multe sacrificii umane și eforturi politice ale unui tânăr stat abia în formare. (...) Conflictul transnistrean a reprezentat una dintre cele mai mari provocări pentru guvernul Republicii Moldova, având rădăcini adânci încă din perioada sovietică. „Problema transnistreană” a lovit în integritatea statului și a subminat mult evoluția, dezvoltarea și consolidarea statalității, și a marcat deosebit de puternic viața social-politică a Republicii Moldova. Interferențele geopolitice și interesele Federației Ruse au lovit dur în tentativele și așa nu prea reușite ale guvernului de la Chișinău de a gestiona eficient sau de a pune în aplicare un proiect fezabil de reintegrare a țării”.

(*Războiul de pe Nistru din 1992: 30 de ani după...* Materialele Conferinței Științifice Internaționale 4-5 martie 2022, Chișinău, 2023, p. 5)

Sursa D: „(...) marile priorități ale diplomației moldovenești au fost recunoașterea independenței Republicii Moldova; consolidarea securității și stabilității țării noastre prin recunoașterea și respectarea de către statele lumii a statutului său de neutralitate permanentă; afirmarea Moldovei ca actor internațional prin integrarea sa în cadrul principalelor organizații internaționale, precum CSI, ONU, Consiliul Europei, OSCE, OMC, etc.; stabilirea și dezvoltarea relațiilor bilaterale cu țările lumii și, în primul rând, cu principalii săi parteneri strategici; asigurarea și menținerea sprijinului comunității internaționale în vederea soluționării favorabile a problemei transnistrene, precum și pentru determinarea Federației Ruse să-și retragă trupele de pe teritoriul țării noastre; și, desigur, integrarea europeană a Republicii Moldova, prin filiera Europei de Sud-Est.”

(*Evoluția politicii externe a Republicii Moldova (1998-2008)* (vol. editat de I.Șarov, I. Ojog), Chișinău, 2009, p.8) .

Utilizează sursele și cunoștințele obținute anterior pentru a redacta, într-o pagină, un eseu la tema:

Provocări și perspective ale suveranității și independenței Republicii Moldova.

În textul tău:	Punctaj	
formulează argumente relevante (cel puțin trei), corecte din punct de vedere științific, pentru a-ți susține opinia referitoare la tema propusă;	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10	L 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
formulează relații de cauză-efect (cel puțin două);	L 0 1 2 3 4 5 6	L 0 1 2 3 4 5 6
integrează critic informațiile din sursele propuse;	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
plasează în timp și spațiu evenimente/ procese/ fenomene istorice;	L 0 1 2 3 4	L 0 1 2 3 4
menționează o personalitate istorică care a contribuit la evenimentele/ procesele descrise;	L 0 1 2	L 0 1 2
expune ideile în baza unui plan logic care să includă introducere, cuprins, concluzie;	L 0 1 2 3 4 5 6 7	L 0 1 2 3 4 5 6 7
utilizează corect limbajul istoric.	L 0 1 2	L 0 1 2

